

DEVLET BAKANİ SELMA ALİYE KAVAF (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin geleceği ve yarınlarımız olan çocuklarımızı ilgilendiren bu önemli konuda Mecliste temsil edilen tüm partilerin ortak bir çalışma platformunda buluşmasından duyduğum memnuniyetle sözlerime başlamak istiyorum. Kurulacak araştırma komisyonunun çok önemli çalışmalara imza atacağına duyduğum inançla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sahip olduğumuz genç nüfus kalkınmamızın en önemli dinamikleri arasında gösterilmektedir. Ülkemizde yaklaşık olarak 24 milyon çocuk bulunmaktadır. Bu sayı pek çok Avrupa ülkesinin nüfusundan daha fazladır.

Anayasa'mız ailenin ve çocuğun korunmasını özel olarak güvence altına almış, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması konusunda düzenlemeler yaparak çocuğa verilen önemi vurgulamıştır. Bundan beş yıl önce yüce Meclisimizce çocuğun yüksek yararının korunması, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınması amacıyla kabul edilen Çocuk Koruma Kanunu'muz uluslararası alanda çağdaş bir norm olarak kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, çocuklar ihmal ve istismara son derece müsait olup zaman zaman suç ve çıkar aracı olarak kullanılmaktadırlar. Literatürde “kayıp çocuk” tanımı genellikle evden kaçan çocuk ve kaçırılan çocuk olmak üzere iki başlık altında ele alınmaktadır. Yasalara göre, evden kaçan çocuklar, evden belirsiz bir süre için kaçan on sekiz yaşın altındaki çocuktur. Çocuk genellikle evden gönüllü olarak ve bir yetişkinin izni olmadan uzaklaşır.

Yine mevcut yasalara göre on sekiz yaşındaki herhangi bir çocuğun ebeveyni, bakıcısı ya da yasal koruyucusu dışındaki bir kişi tarafından izinsiz olarak bulunduğu ev ya da ortamdaki uzağa götürülmesi, şehir ya da ülke dışına çıkarılması çocuk kaçırma olarak tanımlanmaktadır. Bu koşullar altında evinden uzaklaştırılan her çocuk kaçırılmış çocuk olarak tanımlanmaktadır.

Çocuk kaçırma sebepleri sıralandığında ortaya uzun bir liste çıkmaktadır. Çocuğun yaşından cinsiyetine, kaçırılan kişiye göre sebepler farklılaşmaktadır. Hedef genellikle küçük yaş çocukları olmaktadır, kaçırılanlar ebeveyn, akraba, büyük yaş arkadaş ya da tamamen yabancı birisi de olabilmektedir.

Kaçırılan çocukların yaşı büyüdükçe kaçırılma sebepleri de değişmektedir. Dört beş yaşa kadar daha çok duygusal gereksinimlerle gerçekleştirilen kaçırma olayları görülürken, özellikle altı-on dört yaşlar arasında kaçırılan çocukların büyük çoğunluğu suç kurbanı olmaktadır. Özellikle, okul dönemi kız çocukları okul dönemi erkek çocuklarına göre 3 kat daha fazla kaçırılma riski altındadır. Okul dönemi çocuk kaçırma vakalarında çoğunlukla aile yakınları, komşular gibi yabancı yetişkinler rol almaktadır. Bu yetişkinlerin ise genellikle madde kullanımı ve psikiyatrik tedavi gibi süreçlerden geçtiği de bir gerçektir.

Dünyada her yıl yarısı kız çocuğu olmak üzere 2,5 milyon çocuğun kaçırılarak satıldığı, 90 milyon çocuğun sokakta yaşadığı tahmin ediliyor. Milyar dolarlık ticaret olarak da kabul edilen çocuk ticaretinin en önemli kaynağı bazı Afrika, Balkanlar ve güneydoğu Asya ülkeleridir.

Dünyada kayıp çocuk riski yüzde 30, Türkiye’de ise bu oran yüzde 15’tir ancak Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığının hazırladığı Kayıp Çocuklar Raporu, önlem alınmazsa Türkiye’deki riskin de büyüebileceğini ortaya koymaktadır. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, tüm il insan hakları kurulu başkanlıklarından ilgili kamu birimleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla diyalog kurmalarını, kayıp çocuklarla ilgili durum tespiti yapmalarını, çözüm önerileri geliştirmelerini istemiştir. Altı ay süren çalışma sonunda Türkiye'nin kayıp çocuklar sorununa ilişkin bir rapor hazırlanmıştır.